

Міністерство освіти і науки України
Департамент освіти і науки Херсонської обласної державної адміністрації
Херсонський державний університет
Комунальний вищий навчальний заклад «Херсонська академія неперервної освіти»
Херсонської обласної ради
Бердянський державний педагогічний університет
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського»
Поморська академія (м. Слупськ, Польща)
Мукачівський державний університет
Барановичський державний університет (м. Барановичи, Білорусь)
Миколаївський національний педагогічний університет імені В. О. Сухомлинського

**ПІДГОТОВКА
СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА
ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
В УМОВАХ РОЗБУДОВИ НОВОЇ
УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ**

**Збірник матеріалів Всеукраїнської з міжнародною участю
науково-практичної конференції**

Міністерство освіти і науки України
Департамент освіти і науки Херсонської обласної державної адміністрації
Херсонський державний університет
Комунальний вищий навчальний заклад «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради
Бердянський державний педагогічний університет
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського»
Поморська академія (м.Слупськ, Польща)
Мукачевський державний університет
Барановичський державний університет (м.Барановичи, Білорусь)
Миколаївський національний педагогічний університет імені В.О.Сухомлинського

**ПІДГОТОВКА
СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА
ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
В УМОВАХ РОЗБУДОВИ
НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ**

Збірник матеріалів Всеукраїнської з міжнародною участю науково-практичної конференції

УДК 378.016+37.017.7:373.3

Підготовка сучасного педагога дошкільної та початкової освіти в умовах розбудови Нової української школи: збірник матеріалів Всеукраїнської з міжнародною участю науково-практичної конференції.– Херсон: ТОВ «Борисфен-про», 2018. – 393 с.

Редакційна колегія: проф. Петухова Л. Є., доц. Саган О.В., доц. Борисенко Н.М., доц. Кабельнікова Н.В. доц. Ляпіна В.В., доц. Пермінова Л.А., доц. Семашкіна Г.М., ст. викладачі Москова Т.М., Гаран М.С., викладач Бальоха А.С.

Рецензенти:

Кузьменко В.В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки й менеджменту освіти Комунального вищого навчального закладу «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради

Коробова І.В. – доктор педагогічних наук, професор кафедри фізики та методики її викладання Херсонського державного університету

Затверджено вченою радою Херсонського державного університету
(протокол №10 від 26 березня 2018р.)

У збірнику представлено матеріали роботи Всеукраїнської з міжнародною участю науково-практичної конференції “Підготовка сучасного педагога дошкільної та початкової освіти в умовах розбудови Нової української школи”, яка проходила 19-20 квітня 2018 року на факультеті дошкільної та початкової освіти Херсонського державного університету. У статтях розкриваються актуальні питання дошкільної та початкової освіти за напрямками: «Теоретико-методичні засади формування професійної компетентності сучасного педагога дошкільної та початкової освіти», «Інновації в дошкільній та початковій освіті в контексті євроінтеграційних змін», «Методологія, технології та методики реалізації освітнього процесу в закладах дошкільної освіти та школі I ступеня», «Проблеми теорії і практики реалізації спеціальної та інклюзивної освіти дітей з особливими освітніми потребами», «Актуальні проблеми неперервної освіти», “Сучасні тенденції дошкільної та початкової освіти очима майбутніх науковців”. Представлені матеріали можуть бути використані педагогами для підвищення ефективності організації освітнього процесу у закладах освіти та студентами спеціальностей 012 «Дошкільна освіта» та 013 «Початкова освіта» під час теоретичної підготовки та написання наукових робіт.

Відповідальність за зміст статей несуть автори.

ISBN 978-966-97776-1-4

Семененко В.І., СТВОРЕННЯ ОСЕРЕДКУ ПРИРОДИ У ДОШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ЯК УМОВА ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ ДОШКІЛЬНИКІВ	297
Дорохіна С.С., ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ ПРОЕКТІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ГЕОМЕТРИЧНОГО МАТЕРІАЛУ	299
Безлюдна К. С., СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА АДАПТАЦІЯ ПЕРШОКЛАСНИКІВ ДО УМОВ ШКІЛЬНОГО НАВЧАННЯ	302
Коршук Ю.Л., ВИВЧЕННЯ МАТЕМАТИЧНИХ ТЕРМІНІВ В УМОВАХ БІЛІНІ ВІЗМУ	304
Кравченко Р.О., ФОРМУВАННЯ В УЧНІВ ДРУГОГО КЛАСУ ВМІНЬ РОЗВ'ЯЗУВАТИ СКЛАДЕНІ ЗАДАЧІ	306
Румянцева К.Ю., ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ НАОЧНИХ ЗАСОБІВ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ	308
Бойко В.Р., ЗАСТОСУВАННЯ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	310
Телиця І.В., ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ ВЕЛИЧИН МОЛОДШИМИ ШКОЛЯРАМИ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	312
Лалак Н.В., Бурч І.М., ДО ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	314
Фенчак Л., Кухар К., ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНЕ СПІЛКУВАННЯ – ОСНОВА СТИМУЛЮВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА	318
Фенчак Л., Сеньків Ю., СПІВПРАЦЯ ШКОЛИ І СІМ'Ї ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ШКОЛЯРА	321
Попович О.М., Дешко М.-Х. В., ТВОРИ ЖИВОПИСУ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	324
Попович О.М., Кертис К.В., СУТНІСТЬ ТВОРЧИХ ЗАВДАНЬ ДЛЯ РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ	327
Молнар Т.І., Дубюк В.Р., ШКІЛЬНА НЕУСПІШНІСТЬ: ШЛЯХИ ТА УМОВИ ПОПЕРЕДЖЕННЯ	330

Молнар Т.І., Микуланинець А.В., КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У ПОЧАТКОВІЙ ОСВІТІ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ.....	333
Молнар Т.І., Шпеник Т.Е., КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ОБДАРОВАНОЇ ОСОБИСТОСТІ В ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІЙ ЛІТЕРАТУРІ	336
Носенок Т.О., ТЕОРЕТИЧНЕ ПІДРУНТЯ ПОНЯТТЯ «ОСНОВИ КОМП'ЮТЕРНОЇ ГРАМОТНОСТІ» УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	339
Волощук Л. В., РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНО-МОВЛЕННЄВОЇ ФУНКЦІЇ В ОНТОГЕНЕЗІ.....	341
Слободенюк Н. В., МЕТОДИКА РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИНЕННЯМ МОВЛЕННЯ ЗАСОБАМИ КАЗОК.....	343
Дрозд С.С., ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ З ДИСЛЕКСІЄЮ.....	345
Шруб М. С., ІСТОРИЧНИЙ ТА СУЧАСНИЙ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО БАЗИСУ ПИСЬМА У ДІТЕЙ З РІЗНИМИ ТИПАМИ ЛАТЕРАЛІЗАЦІЇ.....	348
Бойко Т. М., ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК МІЖ ФОРМУВАННЯМ МОВЛЕННЄВОЇ ФУНКЦІЇ ТА РОЗВИТКОМ ДОВІЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ У СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ	351
Мазуренко Т. М., ПСИХОЛІНГВІСТИЧНІ ОСНОВИ НАВЧАННЯ ПРАВОПИСУ	353
Федоренко І.М., ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО РОБОТИ З ДІТЬМИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ.....	355
Цоцко О.С., ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ДІАГНОСТИКА УЧНІВ МОЛОШИХ КЛАСІВ З ВАДАМИ МОВЛЕННЄВОГО РОЗВИТКУ	357
Батог Ж. В., МЕТОД МОДЕЛЮВАННЯ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ У СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ	360
Португальська Ю. І., ОСОБЛИВОСТІ УЯВИ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИНЕННЯМ МОВЛЕННЯ.....	363
Шатохіна Н.Є., ОСОБЛИВОСТІ ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНОЇ СТОРОНИ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗПР	365

Молнар Т.І.,
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії
та методики початкової освіти,
Шпеник Т.Е.,
магістрант Мукачівського державного університету

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ОБДАРОВАНОЇ ОСОБИСТОСТІ В ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Актуальність. На сучасному етапі розвитку українського суспільства нагальним є залучення до процесів державотворення громадян, які здатні по-новому підійти до розв'язання важливих суспільних завдань. У зв'язку з цим виникає потреба у розвитку активних, творчих особистостей, що, у свою чергу, актуалізує проблему обдарованості. Раннє виявлення, навчання і виховання обдарованих дітей визнається одним із головних напрямів удосконалення системи освіти.

Підтримка обдарованості на законодавчому рівні є одним із пріоритетних напрямів державної політики в Україні. Про це йдеться у Законах України «Про позашкільну освіту», «Про основні засади державної підтримки обдарованих дітей та молоді на Україні», «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні», Указі Президента «Про заходи щодо розвитку системи виявлення та підтримки обдарованих і талановитих дітей та молоді», метою яких є створення сприятливих умов для реалізації творчого потенціалу українського народу, пошуку, підтримки та стимулювання інтелектуально і творчо обдарованих дітей та молоді, самореалізації творчої особистості в сучасному освітньому просторі.

У науковій літературі знаходять висвітлення такі аспекти проблеми обдарованості, як питання індивідуальних відмінностей обдарованих дітей (Б. Ананьєв, Л. Виготський,); виділення сфер та видів обдарованості (Ю. Гільбух, М. Гнатко); розвиток обдарованості на різних вікових етапах (В. Давидов, Н. Лейтес); виявлення і розвиток обдарованості учнів (Дж. Рензулі, В. Крутецький). У численних дослідженнях порушено проблеми обдарованості і творчості, визначено типи обдарованості, розкрито психолого-педагогічні особливості обдарованих дітей, з'ясовано окремі аспекти роботи з обдарованими дітьми і молоддю.

Мета – уточнити сутність і зміст понять «обдарованість», «обдаровані діти» у педагогічному та психологічному аспектах.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні перед школою стоїть завдання максимального розкриття і розвитку потенціалу кожної особистості, формування людини як суб'єкта соціального та професійного життя, підготовки її до самовдосконалення, самовизначення та самореалізації. Зокрема, у Державній національній програмі «Освіта» (Україна ХХІ століття) наголошується, що серед пріоритетних напрямів реформування шкільної освіти є своєчасне виявлення ранньої обдарованості, забезпечення умов для розвитку талановитих дітей, а також удосконалення навчально-виховного процесу в закладах освіти з урахуванням особистих якостей, стану здоров'я, природних задатків дитини.

Зауважимо, що єдиного трактування поняття обдарованості немає.

Обдарованість – специфічне поєднання здібностей, інтересів і потреб, яке дає змогу виконувати певну діяльність на високому рівні [4].

На переконання С. Гончаренка, обдарованість – це індивідуальна потенційна своєрідність задатків людини, завдяки яким вона може досягати значних успіхів у певній галузі діяльності.

Професор Б. Теплов визначає обдарованість як якісно своєрідне поєднання здібностей, від якого залежить можливість досягнення більшого чи меншого успіху у виконанні тієї чи іншої діяльності.

Психолог Н. Лейтес зауважує: «Під обдарованістю дитини слід розуміти більш високу, ніж у її однолітків, за рівних умов, сприйнятливості до вчення і більш виражені творчі прояви. Поняття «обдарованість» походить від слова «дар» і означає особливо сприятливі внутрішні передумови розвитку» [3, с. 5].

Відповідно до «Робочої концепції обдарованості» дослідників Д. Богоявленської та В. Шадрікова обдарованість є системною, динамічною впродовж життя якістю психіки, що визначає можливість досягнення людиною високих результатів в одному або декількох видах діяльності порівняно з іншими людьми [5].

А. Матюшкін, М. Могков трактують «обдарованість» дитини, як вищий ніж у її однолітків за рівних умов, рівень сприйняття навчання й більш виражені творчі прояви. Поняття «обдарованість» походить від слова «дар» і означає особливо сприятливі внутрішні передумови розвитку. При цьому воно означає не лише високий рівень, а й деяку внутрішню настанову, напрям розвитку особистості.

Довгий час головним показником обдарованості визнавався здебільшого інтелект. На думку сучасних науковців обдарованими дітьми можна вважати тих, хто демонструє високі показники в одній або кількох сферах.

Наприклад, за О. Кульчицькою, обдарованість – системне утворення, що складається з високого рівня інтелекту, творчих здібностей і мотиваційного компонента.

На думку відомого американського спеціаліста у галузі вивчення обдарованих дітей Джозефа Рензулі, обдарованість є результатом взаємодії трьох характеристик: інтелектуальних здібностей (які перевищують середній рівень), креативності і наполегливості (мотивації). Крім того, у його моделі враховані знання (ерудиція) та сприятливе навколишнє середовище. Дослідник припускає, що на розвиток обдарованої дитини впливають особистісні фактори (самосвідомість, характер, прагнення до успіху) та фактори середовища (батьки, школа, оточення, здоров'я і талант). Він наголошував, що таким дітям потрібний широкий спектр освітніх програм і послуг, які не надаються в рамках звичайного навчання.

У «Педагогічному енциклопедичному словнику» наявний термін «обдаровані діти» – діти, які значно випереджають своїх однолітків у розумовому розвитку або які володіють певними здібностями».

Як зазначає В. Войтко, «обдаровані діти – діти, в яких у ранньому віці виявляються здібності і здатність до виконання певних видів діяльності. За здібностями обдаровані діти далеко випереджають своїх ровесників. Відчутною ознакою обдарованості дитини є випереджаючий розвиток її інтелекту щодо віку. Для обдарованої дитини характерні: висока активність розуму, підвищена схильність до розумової діяльності, інтерес до певного виду діяльності, елементи оригінальності в ній, потяг до творчості. Негативні риси обдарованої дитини – надмірна зосередженість на улюбленій справі і своїх здібностях, байдужість до інших людей і духовних цінностей, слабка комунікабельність. При вивченні обдарованої дитини не можна випускати з поля зору діалектичну єдність загального, особливого й одиничного. Адже і сама обдарованість може бути більш загальною або торкатися якогось окремого виду діяльності» [1, с. 25].

Слід наголосити, що обдарована дитина – це дитина, яка виділяється серед своїх однолітків яскраво вираженими успіхами в досягненні результатів на якісно вищому рівні, який перевищує умовний «середній» рівень. При цьому важливо мати на увазі, що йдеться не про окремі, випадкові успіхи, а про систематичні, які взагалі притаманні певній діяльності дитини. Обдарованість має здатність розвиватися і вдосконалюватися впродовж життя людини за умови врахування впливових чинників, що сприяють цьому процесу на кожному з вікових етапів становлення особистості.

На думку О. Савенкова, «дитяча обдарованість» і «обдаровані діти» – це різні поняття. «Дитяча обдарованість» вказує на потенціал особистості, що притаманне кожній дитині. Поняття «обдарована дитина» має іншу суть, яка полягає у позначенні якоїсь винятковості. Ці діти вже за визначенням якісно відрізняються від однолітків [1].

Відтак, від розуміння суті обдарованості залежить, на які особливості своїх учнів учитель звертатиме увагу, намагаючись зрозуміти, обдаровані вони, чи ні. Від цього залежить і вибір методик, якими психологи користуватимуться, щоб підтвердити припущення про обдарованість дитини.

Висновки. Аналіз психолого-педагогічної літератури показав, що поняття «обдарована дитина» є інтегральною компонентою поняття «обдарованість» і містить у собі багато аспектів, пов'язаних з індивідуальними особливостями обдарованої дитини. Однак, на сучасному етапі у психолого-педагогічних дослідженнях не вироблено однозначного тлумачення поняття «обдарована дитина», тому що поняття «обдарованість» є складним за структурою, багатовимірним та багаторівневим і потребує подальшого дослідження та вивчення.

Література:

1. Когут С. М. Сучасні педагогічні підходи до розвитку обдарованості учнів / С. М. Когут // Педагогічна майстерня. – 2013. – №1. – С.24-29.
2. Майданенко С. Обдарованість як соціально-педагогічне явище / С. Майданенко // Початкова школа. – 2013. – №3. – С.36-37.
3. Миронюк С. Обдарованість як феномен особистості / С. Миронюк // Шкільний світ. – 2012. – №6. – С.3-7.
4. Молнар Т.І. Організація роботи вчителя початкової школи з обдарованими дітьми: навчально-методичний посібник для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 013 «Початкова освіта» / Т. І. Молнар. – Мукачево: МДУ. 2018. – 59 с.
5. Семенова Р. О. Обдарованість як проблема сучасної освіти / Р. О. Семенова // Актуальні проблеми психології: Психологія обдарованості: Зб. н. праць / за ред. С. Д. Максименка та Р. О. Семенової. – Т. VI. – Вип.. 5. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2010. – С. 7-23.

**ПІДГОТОВКА
СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА
ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
В УМОВАХ РОЗБУДОВИ
НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ**

Збірник матеріалів
Всеукраїнської з міжнародною участю
науково-практичної конференції

Видавництво ТОВ «Борисфен-про» м. Херсон, вул. П. Орлика, 15
т/ф: (0552) 42-02-19, 26-29-73
e-mail: borisfen-pro@ukr.net
www.borisfen-pro.ks.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції
ХС № 76 від 02 квітня 2012 року

Підписано до друку 26.03.2018 р. Формат 60x90/8. Папір офсетний
Ум. друк. арк. 49,5. Тираж 200 прим. Вид. № 4. Зам. № 11.